

Ключові слова. Субкультура, особистість, неформали, молодіжні об'єднання, спільності.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дворецька, Галина Власівна. Соціологія [Текст] : навч. посіб. / Г. В. Дворецька ; Держ. вищ. навч. закл. "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". - Вид. 3-тє, переробл. і допов. - К. : КНЕУ, 2013. - 428 с.
2. Лукашевич, Микола Павлович. Соціологія [Текст] : загальний курс: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. / М. П. Лукашевич, М. В. Туленков. - 2-вид. - К. : Каравела, 2006. - 407 с. - (Серія "Вища освіта в Україні"). - Бібліогр.: в кінці розд.
3. Сірий, Євген Володимирович. Соціологія: загальна теорія, історія розвитку, спеціальні та галузеві теорії [Текст] : навч. посібник / Є. В. Сірий. - Вид. 2-ге. - К. : Атіка, 2007. - 480 с.
4. Соціологія [Текст] : підруч. / В. Г. Городяненко [и др.] ; ред. В. Г. Городяненко. - 3-тє вид., перероб., доп. - К. : Академія, 2008. - 544 с. - (Серія "Альма-матер"). - Бібліогр.: с. 539-542.

УДК 316. 61: 330. 16 + 304.3

ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ В СУСПІЛЬСТВІ СПОЖИВАННЯ

Студ. В.О. Бреславець, гр. БДРЗ-16

Науковий керівник доц. Т.І. Кадлубович

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Сучасне суспільство називають суспільством споживання, тому **метою** роботи сталовизначення впливу суспільства споживання на розвиток і формування особистості та виявлення позитивних та негативних наслідків такого впливу. **Завданням** роботи є вивчення літератури про особливості поведінки людини в суспільстві споживання та аналіз поглядів науковців на проблему.

Об'єктом дослідження є суспільство споживання. Дослідження проблеми відбувається за допомогою наступних **методів та засобів**: аналіз поведінки молодого покоління (в основному студентів) та літератури про особливості поведінки особистості в суспільстві споживання; узагальнення поглядів науковців на суспільство споживання і особистість в ньому, зокрема, Жака Фреско, Анні Леонард, Володимира Арнольда, Абрахама Маслоу.

Суспільство споживання - поняття, що означає сукупність суспільних відносин, організованих на основі принципу індивідуального споживання. Термін запропонував німецький соціолог-фрейдомарксист Еріх Фромм. У суспільстві споживання відбувається підміна цінностей, людина починає цінувати не власні досягнення, а наявність певних речей, що є у більшості [2].

У споживанні бере участь переважна більшість населення, тому можна виділити основні риси суспільства споживання: у торгівлі і сфері обслуговування зменшується роль дрібних магазинів, головну роль відіграють великі торгові центри і супермаркети; широке поширення набуває шопінг, який стає популярною формою дозвілля і самоціллю; відбувається революція в сфері комунікацій (поширення інтернету, мереж мобільного зв'язку); економічна система тісно переплітається з

культурою споживання (людина в суспільстві споживання прагне споживати так, щоб, з одного боку, бути «не гірше за інших», а з іншого - "не зливатися з натовпом»); розвинена система кредитування, банківські картки, дорожні чеки, карти постійних покупців і т. п. (це прискорює процес прийняття рішення при покупках); система кредитування перетворюється в основу соціального контролю, коли благополуччя ґрунтується на речах, придбаних у кредит, і залежить від стабільного заробітку; істотно змінюється структура вартості товарів і послуг (найчастіше в неї включається символічна ціна за «торгову марку» (бренд)); прискорюється темп змін моди, аречі знецінюються і застарівають швидше, ніж фізично зношуються(вводиться планомірна зміна одних поколінь речей іншими);у суспільстві споживання людина, яка «відстала від моди», відчуває себе символічно бідною; освіта, перш за все вища, стає платною ринковою послугою, що купується в масових масштабах; відбувається комерційна стандартизація зовнішнього вигляду, з'являється так звана «індустрія краси»[4].

Виокремлено переваги і недоліки такого суспільства. Перевагами суспільства споживання є: виникнення хорошого і відповідального уряду, що сприяє довгостроковій соціальної стабільності; у суспільстві споживання виробники мають стимул удосконалювати товари та послуги, що сприяє прогресу в цілому; споживання сприяє зниженню соціальної напруженості; споживчі мотиви поведінки пом'якшують національні і релігійні забобони; споживання сировини і товарів з країн «третього світу» сприяє їх розвитку[3].Недоліками суспільства споживання є: суспільство споживання робить людину залежною, несамостійною; основною метою індивідуума стає споживання; основою суспільства споживання є природні ресурси, більшість яких до не відновлюється; суспільство споживання існує у високорозвинених країнах, в той час, як країни «третього світу» використовуються в якості сировинного придатку; у суспільстві споживання знижується відповідальність окремої людини; моральні цінності суспільства заперечують необхідність всебічного розумового, морального і духовного розвитку людини, аце призводить до деградації людей як особистостей, занепаду масової культури,крім того, це спрощує маніпулювання свідомістю. Доктор фізико-математичних наук, академік РАН Володимир Арнольд [5] писав: «Американські колеги пояснили мені, що низький рівень загальної культури і шкільної освіти в їхній країні - свідоме досягнення заради економічних цілей. Справа втому, що, начитавшись книжок, освіченалюдинастаєгіршимпокупцем: вінменшекупує і пральних машин, і автомобілів, починаєвіддаватиперевагуім Моцарта або Ван Гога, Шекспірааботеореми. Відцьогостраждаєекономікасуспільства...».

Керуючись цією інформацією можна виявити вплив суспільства споживання на особистість. Відомо, що усі потреби людини можна розділити на дві категорії [1]. Перша, це ті, які обумовлені необхідністю існування (їжа, житло, освіту, творчість, прийняття любові і т. п.) і друга - надлишкові потреби. Це ті, які сприяють деградації: тютюн, алкоголь, потреба показати «понти», «вещизм». По-перше, нестримне споживання, причому миттєве, без жодних зусиль - розбещує.ЗМІ (а це не тільки телебачення, але і Інтернет, електронні видання, друкована продукція) є рупором, який формує громадську думку.Модні глянцеві журнали, закликають молодь жити для себе, проводити час весело і безтурботно. Мірилом особистісного успіху є купа різних модних «брязкалець».По-другеакцент виключно на споживанні - це свого роду «повернення» в дитинство, у дитяче стан. Причому, велика частина активності людини буде направлено на задоволення надлишкових потреб, які формуються якимись «авторитетами». Нестримне споживання формує у людини інфантильні риси.По-третє, в суспільстві, орієнтованому виключно на споживання змінюється ставлення до праці.З'являються нові професії, які знаходяться виключно в сфері послуг. По-четверте,

коли незримі авторитети формують наші потреби і цінності, то це також нагадує процес, коли батьки вирішують за дитину що йому робити і що він буде сьогодні на обід. Це все закінчується для обивателя залежністю і втечею у віртуальних світ[4].

Можна зробити висновок, що проблеми, викликані впливом суспільства споживання на особистість, мають системний характер і вимагають змін на різних рівнях: духовному, соціальному, політичному. Кожна людина може змінити існуючий стан речей, яку б соціальну нішу вона не займала. Важливо кожному зрозуміти, що ми можемо самостійно робити вибір, самостійно будувати життя, а не жити за законами суспільства, які нам постійно нав'язують. Давайте замислимося? А чи потрібна ця річ тобі? Чи будеш ти нею користуватися? Це складно, відповідати за свій вибір і своє життя, бо наслідки можуть бути різними і відповідальність за них на нас. Якщо слідувати суспільству споживання, то можна стати людиною без власних думок і дій, робити тільки так, як каже соціум, прожити не своє життя і звинувачувати у цьому всіх, не створити багато добрих справ або відкриттів, а звикнути, що твоїм життям керують матеріальні блага, а не духовність і розвиток. Потрібно вміти робити правильний вибір.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Жак Фреско, Анні Леонард «Історія речей»: проблеми особистості в сучасному суспільстві, товари масового виробництва, стан суспільства споживання сьогодні його найтипівіші «схеми» поведінки, 2012-2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://pozneronline.ru>, https://uk.wikipedia.org/wiki/Жак_Фреско – Назва з екрану.
2. Абрагам Маслоу Піраміда потреб; стаття, 2017 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: uk.wikipedia.org/wiki/Абрагам_Маслоу – Назва з екрану.
3. Ільїн В. І. Побут і буття молоді російського мегаполісу. Соціальна структурації повсякденності суспільства споживання. -Інтерсоціс, 2007.
4. Зарубін П. Обществопотребления как основа создания незрелой личности [Електронний ресурс]. -Режим доступу: <https://whatisgood.ru/theory>.
5. Арнольд В. І. Біографія та дослідження вченого Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/87>.